

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	0912.4.LE.B.PBK	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Podstawy Biologii Komórki <i>Basics of cell biology</i>
	angielskim	

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	lekarski
1.2. Forma studiów	Stacjonarne/niestacjonarne
1.3. Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
1.4. Profil studiów*	ogólnoakademicki
1.5. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	prof. UJK dr hab. n. med. Teodora Król, dr Wojciech Trybus
1.6. Kontakt	teodora.krol@ujk.edu.pl,

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Język wykładowy	język polski
2.2. Wymagania wstępne*	Brak

3. SZCZEGÓŁOWA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

3.1. Forma zajęć	Semestr 1 Wykład 15 godz. w tym 5 h e-learning Semestr 2 wykład 15 godz, ćwiczenia 10 godz, lab 20 godz.	
3.2. Miejsce realizacji zajęć	zajęcia w pomieszczeniach dydaktycznych WSP UJK	
3.3. Forma zaliczenia zajęć	wykład (egzamin), ćwiczenia i laboratorium (zaliczenie z oceną)	
3.4. Metody dydaktyczne	Wykład informacyjny Ćwiczenia - wykład konwersatoryjny (pokaz, dyskusja, film) Laboratorium - zajęcia praktyczne	
3.5. Wykaz literatury	podstawowa	1. Alberts B., Bray D., Johnson A., Lewis J., Raff M., Roberts K. Podstawy biologii komórki. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa, 2005 2. Kawiak, J., Zabel M. „Seminaria z cytofizjologii” Wydawnictwo Medyczne Wrocław, 2014. 3. Kilariski W. Strukturalne podstawy biologii komórki. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa, 2007
	uzupełniająca	1.. Kłyszajko-Stefanowicz L. Cytobiochemia. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa, 2015 2. Komórki macierzyste. Neil H Riordan, Warszawa 2019. 3 .Podstawy molekularne biologii komórki. Aspekty medyczne. Wydawnictwo lekarskie PZWL, Warszawa 2000.

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY UCZENIA SIĘ

<p>4.1. Cele przedmiotu (z uwzględnieniem formy zajęć)</p> <p>Wykład</p> <p>C1-Zapoznanie studentów ze współczesną wiedzą na temat komórki</p> <p>C2-Zwrócenie uwagi na powiązanie strukturalnej organizacji komórki z przebiegającymi w komórce podstawowymi procesami fizjologicznymi.</p> <p>C3-Zwrócenie szczególnej uwagi na powiązanie funkcjonalne pomiędzy komponentami komórki, a zjawiskami nadającymi komórce główną pozycję w poznawaniu zjawisk życiowych.</p> <p>C4-Poznanie ultrastruktury i składników chemicznych komórek prokariotycznych i eukariotycznych.</p> <p>C5-Zapoznanie studentów z najczęstszymi przyczynami i mechanizmami uszkodzeń komórki</p> <p>C6-Uświadomienie studentom, że każdy proces chorobowy ma źródło w określonej strukturze komórkowej.</p> <p>C7-Zwrócenie uwagi na powiązanie zagadnień biologii komórki z problemami praktycznymi i ich znaczeniem w medycynie i farmakologii.</p> <p>Laboratoria, ćwiczenia:</p> <p>C1- Zapoznanie studentów z technikami stosowanymi w badaniach komórek,</p> <p>C2- Nabywanie umiejętności analizy budowy komórki na poziomie mikroskopu świetlnego i elektronowego oraz identyfikacji struktur subkomórkowych z wykorzystaniem nowoczesnych technik</p> <p>C3- Zapoznanie studentów z morfologicznymi przejawami uszkodzenia komórki na poziomie mikroskopu świetlnego i transmisyjnego mikroskopu elektronowego.</p>
<p>4.2. Treści programowe (z uwzględnieniem formy zajęć)</p> <p>Wykład:</p> <p>Podstawowe pojęcia związane z energetyką komórki. Podstawy metabolizmu komórkowego. Różnice i podobieństwa komórki pro- i eukariotycznej. Składniki chemiczne komórek. Błony biologiczne. Składniki chemiczne błon</p>

biologicznych. Funkcje błon biologicznych. Błony w procesach patologicznych. Jądro komórkowe-zarys budowy mikroskopowej i chemicznej. Organizacja strukturalna chromatyny. Komponenty białkowe chromatyny. Funkcje jądra komórkowego. Depozyty patologiczne w jądrze komórkowym. Patologia jądra komórkowego. Organizacja i funkcje cytoplazmy. Macierz cytoplazmatyczna a cytoszkielet. Zmiany patomorfologiczne w cytoszkielecie (trucizny układu mikrotubularnego, choroby genetyczne spowodowane defektami genów kodujących białka cytoszkieletu). Leki działające na układ mikrotubularny. Mitochondria - zarys ultrastruktury i kompartmentacji. Skład chemiczny mitochondriów. Błony mitochondrialne. Przenośniki nukleotydów adenylowych, fosforanów oraz di- i trikarboksylanów. Procesy biochemiczne zlokalizowane w mitochondriach. Patologia mitochondrium (zmiany ilościowe, obrzęk i kondensacja mitochondrium, megamitochondria, choroby wywołane zaburzeniami struktury i funkcji mitochondrium). Rybosomy. Substancje hamujące biosyntezę białek. Struktura siateczki śródplazmatycznej. Procesy biochemiczne zlokalizowane w siateczce śródplazmatycznej gładkiej i szorstkiej. Procesy detoksykacji leków. Zmiany morfologii siateczki śródplazmatycznej. Zaburzenia przemiany białek. Unieszkodliwianie ksenobiotyków. Aparat Golgiego. Morfologia i ultrastruktura aparatu Golgiego. Budowa chemiczna i podstawowe funkcje aparatu Golgiego. Wpływ czynników fizykochemicznych na aparat Golgiego. Zmiany struktury i funkcji aparatu Golgiego w niektórych chorobach. Lizosomy- budowa morfologiczna i molekularna. Funkcje lizosomów. Degradacja białek. Choroby lizosomalne związane z brakiem enzymów (lizosomopatie). Peroksysomy. Wyposażenie enzymowe i funkcje peroksysomów. Udział peroksysomów w procesach patologicznych. Połączenia międzykomórkowe. Patologia połączeń komórkowych. Sygnalizacja międzykomórkowa. Wewnątrzkomórkowe kaskady sygnalizacyjne. Receptory. Klasyfikacja receptorów. Cykl komórkowy. Kontrola cyklu komórkowego. Uszkodzenie, starzenie komórek. Śmierć komórek-nekroza i apoptoza. Apoptoza w komórkach nowotworowych. Mechanizmy działania leków na poziomie komórki. Ultrastruktura wybranych komórek. Komórki macierzyste i ich zastosowania w medycynie; Komórki prawidłowe a nowotworowe.

Laboratoria, ćwiczenia:

Obserwacja komórek organizmów pro- i eukariotycznych. Obserwacje przyżyciowe komórek przy zastosowaniu zróżnicowanych technik barwienia. Ocena barierowych właściwości błon biologicznych. Techniki zakładania i prowadzenia hodowli komórek. Ocena zdolności proliferacyjnej komórek w hodowli. Struktura jądra komórkowego. Cykl życiowy komórki eukariotycznej, zaburzenia cyklu, śmierć komórkowa. Rozdział struktur komórkowych z homogenatu drogą wirowania różnicowego oraz w gradiencie gęstości. Organelle komórkowe i ich chemiczne wyznaczniki. Struktura i funkcje mitochondrium. Wykrywanie aktywności dehydrogenazy bursztynianowej-enzymatycznego znacznika frakcji mitochondrialnej. Peroksysomy- wykrywanie aktywności katalazy i peroksydazy w materiale biologicznym, histochemiczna lokalizacja peroksydazy w granulocytach krwi ssaków. Lizosomy; oznaczanie aktywności kwaśnej fosfatazy- markera frakcji lizosomalnej. Struktura i fizjologiczne właściwości retikulum endoplazmatycznego i aparatu Golgiego- obserwacja ultrastrukturalnej organizacji ludzkich hepatocytów z wykorzystaniem mikroskopii elektronowej. Przygotowanie trwałych preparatów (pobieranie materiału do badań, utrwalanie, zatapianie, skrawanie na mikrotomie, barwienie, analiza morfologiczna i ultrastrukturalna zmian w komórkach po działaniu związków cytotoksycznych).

4.3. Przedmiotowe efekty uczenia się

Efekt	Student, który zaliczył przedmiot	Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
w zakresie WIEDZY:		
W01	struktury komórkowe i ich specjalizacje funkcjonalne;	A.W2.
W02	budowę lipidów i polisacharydów oraz ich funkcje w strukturach komórkowych i pozakomórkowych;	B.W9.
W03	struktury I-, II-, III- i IV-rzędową białek oraz modyfikacje potranslacyjne i funkcjonalne białka oraz ich znaczenie;	B.W10.
W04	funkcje nukleotydów w komórce, struktury I- i II-rzędową DNA i RNA oraz strukturę chromatyny;	B.W11.
W05	sposoby komunikacji między komórkami i między komórką a macierzą zewnątrzkomórkową oraz szlaki przekazywania sygnałów w komórce, a także przykłady zaburzeń w tych procesach prowadzących do rozwoju nowotworów i innych chorób;	B.W16.
W06	procesy: cykl komórkowy, proliferacja, różnicowanie i starzenie się komórek, apoptoza i nekroza oraz ich znaczenie dla funkcjonowania organizmu;	B.W17.
W07	funkcje i zastosowanie komórek macierzystych w medycynie	B.W18.
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI:		
U01	obsługiwać mikroskop optyczny, w tym w zakresie korzystania z immersji;	A.U1.
U02	rozpoznawać w obrazach mikroskopowych struktury odpowiadające narzodom, tkankom, komórkom i strukturom komórkowym, opisywać i interpretować ich budowę oraz relacje między budową i funkcją;	A.U2.
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		

K01	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S5.
K02	korzystania z obiektywnych źródeł informacji;	K.S7.
K03	formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji	K.S8.
K04	wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym;	K.S9.
K05	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej	K.S10.
K06	przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób	K.S11.

4.4. Sposoby weryfikacji osiągnięcia przedmiotowych efektów uczenia się

Efekty przedmiotowe (symbol)	Sposób weryfikacji (+/-)																				
	Egzamin ustny/pisemny*			Kolokwium*			Projekt*			Aktywność na zajęciach*			Praca własna*			Praca w grupie*			Inne (jakie?)* Obserwacja		
	Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć			Forma zajęć		
	W	C	...	W	C/L	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...	W	C	...
W01	+				+																
W02	+				+																
W03	+																				
W04	+				+																
W05	+																				
W06	+				+																
W07	+																				
U01					+																
U02	+				+																
K01-K06																				+	+

*niepotrzebne usunąć

4.5. Kryteria oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Forma zajęć	Ocena	Kryterium oceny
wykład (W)	3	Uzyskanie 61-68% łącznej liczby pkt. możliwych do uzyskania z egzaminu pisemnego
	3,5	Uzyskanie 69-76% łącznej liczby pkt. możliwych do uzyskania z egzaminu pisemnego
	4	Uzyskanie 77-84% łącznej liczby pkt. możliwych do uzyskania z egzaminu pisemnego
	4,5	Uzyskanie 85-92% łącznej liczby pkt. możliwych do uzyskania z egzaminu pisemnego
	5	Uzyskanie 93% - 100% łącznej liczby pkt. możliwych do uzyskania z egzaminu pisemnego
Laboratoria (L)/ ćwiczenia (C)	3	Uzyskanie 61-68% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego
	3,5	Uzyskanie 69-76% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego
	4	Uzyskanie 77-84% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego
	4,5	Uzyskanie 85-92% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego
	5	Uzyskanie 93% - 100% łącznej liczby pkt. z każdego kolokwium cząstkowego

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
LICZBA GODZIN REALIZOWANYCH PRZY BEZPOŚREDNIM UDZIALE NAUCZYCIELA /GODZINY KONTAKTOWE/	60	60
Udział w wykładach*	30	30
Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach*	30	30
Udział w egzaminie/kolokwium zaliczeniowym*		
Inne (należy wskazać jakie? np. e-learning)*		
SAMODZIELNA PRACA STUDENTA /GODZINY NIEKONTAKTOWE/	40	40

<i>Przygotowanie do wykładu*</i>	25	25
<i>Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium*</i>	15	15
<i>Przygotowanie do egzaminu/kolokwium*</i>		
<i>Zebranie materiałów do projektu, kwerenda internetowa*</i>		
<i>Opracowanie prezentacji multimedialnej*</i>		
<i>Inne (jakie?)*</i>		
ŁĄCZNA LICZBA GODZIN	100	100
PUNKTY ECTS za przedmiot	4	4

*niepotrzebne usunąć

Przyjmuję do realizacji (data i czytelne podpisy osób prowadzących przedmiot w danym roku akademickim)

.....